

Somogy Megyei Múzeum
NA 1793-2010
Méprajzi adattár

Somogy Megyei Múzeum
NA 1793-2010
Méprajzi adattár

--	--	--	--

67040: SOMOGYI HÍRLAP	
67040'S 1057E: 2010.	
TART: A HALADÁS ÉS A FIATALSÁG ÖRDÖGEI.	
UKÁV BELMÉNY SZÓLÓ HÍRLEGEK.	
	A díjazások
FŐVIRÁGNYERŐ: HETES	
SZAKMUNYERŐ: XXIII,	
	XXX,

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

IRATGYŰJTŐ

NÉPZENE „Mindenk embernek a lelkében dal van, és a saját lelkét hallja minden dalban. És akinek szép a lelkében az ének, az hallja a mások énekét is szépnek.” (Babits Mihály)

A HALADÁS ÉS A FIATALSÁG OLDALÁN

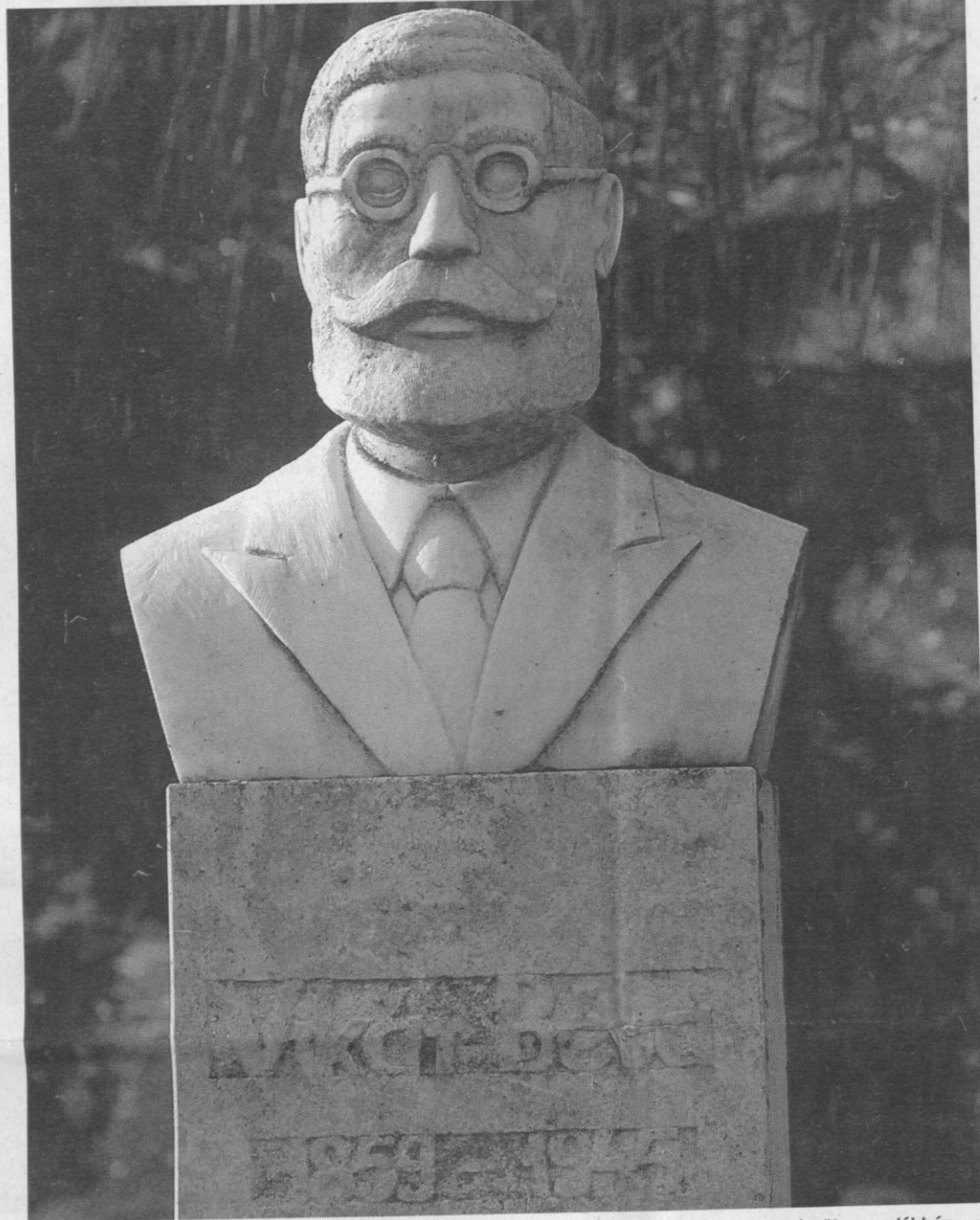
Vikár Béla 1859. április 1-jén született Hetesen, és 1945. szeptember 22-én hunyt el Dunavecshán.

F. Szarka Ágnes

Mindig a haladás és a fiatalság oldalán állt, a tudományban és az irodalomban egyaránt. Nem volt irigy Bartók és Kodály dicsőségére, sőt, segítette őket, és szívből örült később fényes nemzetközi sikereiknek is. Vikár Béla széles körű munkásságának legismertebb darabja talán a pompás Kalevala-fordítás, melyet az Akadémia adott ki. A finn és észti, valamint a nyugati nyelveken kívül a grúz nyelvet is annyira elsajátította, hogy Rusztaveli 800 éves eposzát: a Tarielt is lefordította.

Szüülőföldjén korán megfogta lelkét a parasztnóták, -mesék világa. Édesanyja ajkáról jegyezte le gyorsírással az első dalokat, majd az egész megyét bejárta. A kilencvenes években ismerkedett meg Rákóczi Izidor pesti műszerésznél az Edison-féle fonográf-fal, s az egész világot megelőzve ment ki falura fonográf-fal dalt gyűjteni. 1896 őszén kezdte meg Borsod megyében – Mezőcsáton – a viaszhengerre való felvételt. Mikor külföldön ráeszméltek a gyűjtés ilyen módjára, neki már egész sorozat hengere volt. A Néprajzi Társaság vezetői hiába jártak segélyért gróf Csáky Albin kultuszminiszternél, csak jóval később, Wlassics Gyulától sikerült némi támogatást kapniuk, hogy Vikár folytathassa gyűjtőútjait. Az 1900-as párizsi világkiállításon Sebestyén Gyula e fonogramokat mutatta be. Világcsodája volt az akkor, de a folklórnak akkor is kevés volt az értő közönsége.

Vikár Béla mintegy hétezer dalt jegyzett föl 19 vaskos füzetben. Ezeket a Tudományos Akadémia vásárolta meg, évtizedeken át életjáradékkal segítve e kiváló tagján, a szövegek későbbi kiadása reményében. Vikárnak a Néprajzi Múzeumban őrzött sok száz fonográf-hengerét pedig maga Bartók Béla is oly nagyra becsülte, hogy többszöri gondos lehallgatás

Vikár Béla szigorú tekintetű mellszobra fogadja a Hetesre látogatókat. Idén várhatóan elkészül az emlékház

Kodályt is inspirálta Vikár népzene gyűjtése

KODÁLY ZOLTÁN 1906-ban ismerte meg Vikár Béla fonogramgyűjteményét, s ennek hatására döntötte el, hogy falura megy népdalokat gyűjteni. Kutatásai elején ismerkedett meg a hozzá hasonló utakon járó Bartók Bélával, ekkor vette kezdetét életre szóló barátságuk. 1906-ban Magyar népdalok címmel tíz-tíz népdalt adott ki közösen zongorakísérettel ellátva.

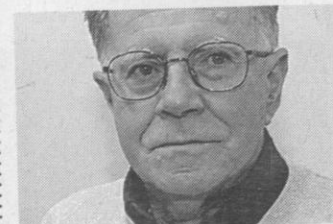

Költői véna és tréfás szójátékok

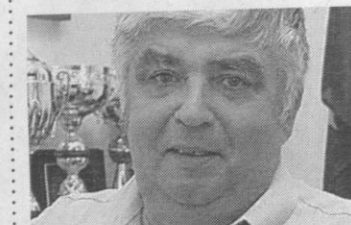
A HUMOROS SZÓJÁTÉKOK szerete már Vikár Béla gyermekkorában megmutatkozott. A családi asztalnál kedvenc szavajárása volt az alábbi kétsoros: „Ne vesszen kárba, Inkább a Vikárba!” TRÉFÁS SZÓJÁTÉKAI leveleiben is megjelennek, még a legnagyobb nélkülözésben is. Öregkori, a háború viszontagságai közt írt leveléből sem hiányzik egy kis szójáték: „Ma még

megvagyunk, holnap talán megfagyunk.” ÉLETE SORÁN számtalan műfordítása jelent meg. Szükséges is volt a költői véna ahhoz, hogy élvezhetően adja vissza a Kalevala szövegét vagy akár La Fontaine tanulságos, néhol tréfás fabuláit. Fordítói munkái mellett rendszeresen jelentek meg saját versei a lapokban; főleg az általa szerkesztett Élet című folyóiratban.

SZERINTEM

BERTA GYULA orvos: – Nekünk, somogyiaknak igazi kincsünk Vikár Béla, aki a Kaposvárhoz közeli Hetesen született. Három dolog jut róla eszembe: először is a fantasztikus Kalevala-fordítása, majd a népzene gyűjtése, illetve a zenei munkássága, és nem utolsósorban a nevével viselő kórus, amely méltán szerzett hírnevet magának az országhatáron belül és azon kívül is.

ADÁM LÁSZLÓ polgármester: – Hetes büszkesége Vikár Béla, és még tartozunk az emlékháza elkészítésével. Most már a megvalósításhoz szükséges pénzügyi alapok a rendelkezésünkre állnak – mintegy kilencmillió forint –, tervünket, elképzelésünket még a finn köztársasági elnök is támogatja. Az elképzelések szerint az emlékházat 2010-ben fogjuk átadni.

KAPITÁNY ORSOLYA néprajzkutató: – Nekünk elsősorban a népzenei gyűjtései jelentik az igazi kincset. No, és ahogy fonográf-hengerrel rögzítette azokat. Sokoldalúságát nem kell bemutatni, éppen emiatt nehéz munkásságából néhány dolgot kiemelni. A Néprajzi Múzeum őrzi azt a páratlan anyagot, amelyet a finnországi expedíciójáról hozott haza.